

Fact sheet verpakkingenbelasting

Stand van zaken

Het doel van de verpakkingenbelasting is het gebruik van verpakkingen terug te dringen en een verschuiving in het gebruik van verpakkingsmaterialen te bewerkstelligen. Deze verschuiving wordt in de hand gewerkt door het hanteren van gedifferentieerde tarieven voor verschillende soorten van verpakkingsmateriaal (berekend op basis van milieudruk). Zo ligt het tarief voor aluminium ruim twaalf maal hoger dan het tarief voor glas en het tarief voor kunststof acht maal hoger (zie onderstaande tabel).

Het milieueffect van de verpakkingenbelasting is op dit moment naar verwachting zeer gering omdat de hoogte van de tarieven slechts zal leiden tot prijsverhogingen en prijsverschillen van één tot twee eurocent. Deze prijsverhogingen en verschillen zijn te klein om tot gedragsverandering te leiden. Daar staat tegenover dat er ieder jaar 115 miljoen euro van de opbrengsten van de verpakkingenbelastingen gaat naar een afvalfonds dat gemeenten in staat stelt extra inspanningen te verrichten om verpakkingsafval in te zamelen en te scheiden. Van deze 115 miljoen euro gaat er nog eens 11 miljoen euro naar een programma om zwerfafval terug te dringen.

Voorstel Natuur en Milieu

Natuur en Milieu stelt voor de tarieven van de verpakkingenbelasting met ingang van 1 januari 2009 naar Deens voorbeeld met een factor tien te verhogen. De verpakkingenbelasting zal immers pas het beoogde milieueffect hebben als de belasting leidt tot aanzienlijke prijsverhogingen en prijsverschillen. In de onderstaande tabel is een vergelijking gemaakt tussen de tarieven van de Nederlandse verpakkingenbelastingen en de tarieven van de Deense verpakkingenbelasting (tarieven in euro per kilogram verpakkingsmateriaal).¹

Materiaal NL	Tarief NL	Materiaal DK	Tarief DK	Tarief DK/NL
Glas	0,0456	Glas	0,24	5,3
Aluminium	0,5731	Aluminium	4,39	7,7
Overig metaal	0,1126	Staal	1,22	10,8
Kunststof	0,3554	Kunststof	1,71	4,8
Biokunststof	0,0641			
Papier & karton	0,0641	Papier & karton	0,13	2,0
Hout	0,0228	Hout	0,07	3,1
Anders	0,1017			

Zoals de tabel laat zien, liggen in Denemarken de tarieven voor kunststof, aluminium en staal een factor vijf tot tien hoger dan in Nederland. Daarnaast ligt het tarief voor aluminium in Denemarken ruim achttien maal hoger dan het tarief van glas. De invoering van de verpakkingenbelasting heeft in Denemarken geleid tot een jaarlijkse afname van het gebruik van verpakkingen met twee tot drie procent.²

Ook elders is er bij hogere tarieven een duidelijk effect te zien van een belasting op verpakkingen. Zo heeft het belasten van blikjes met 67 eurocent en plastic flesjes met 40 eurocent in Noorwegen direct effect gehad. Een belasting van vijftien eurocent op plastic zakjes in Ierland heeft geleid tot een afname van het gebruik van plastic zakjes met 90%.³

¹ Nederlandse tarieven van website Ministerie van Financiën 2008. Deense tarieven uit CE (2007).

Milieukentallen van Verpakkingen voor de Verpakkingenbelasting in Nederland.

² Stichting Natuur en Milieu (2006). De Groene Schatkist.

³ OECD (2006). The Political Economy of Environmentally Related Taxes.

De conclusie ligt voor de hand: hoge tarieven voor het gebruik van verpakkingsmateriaal hebben wel milieueffect. Enerzijds door het gebruik van alle verpakkingen duurder te maken, anderzijds door de prijsverschillen tussen vergelijkbare maar verschillend verpakte producten te vergroten. Hierdoor worden bedrijven geprikkeld om te concurreren op hoeveelheid en soort verpakkingsmateriaal, en wordt de consument geprikkeld om het milieuvriendelijke alternatief te kiezen.

Maatschappelijke discussie

1. *Discussiepoint: andere instrumenten zijn effectiever om het gebruik van verpakkingen terug te dringen.*

Mening Natuur en Milieu: de drie convenanten verpakkingen in Nederland hebben gedurende een periode van vijftien jaar niet geleid tot een afname van het gebruik van verpakkingen. Elders in Europa hebben milieubelastingen op dit gebied wel effect gehad. Het werd de hoogste tijd voor Nederland om af te stappen van convenanten en over te stappen op een generiek instrument.

2. *Discussiepoint: de verpakkingenbelasting is een ordinaire belastingverhoging. Het milieuargument is een leugen.*

Mening Natuur en Milieu: de verpakkingenbelasting is op dit moment een ongelukkige poging om een milieueffect te sorteren. Het principe van de differentiatie van tarieven is goed, maar de tarieven moeten aanzienlijk verhoogd worden om een effect te hebben.

3. *Discussiepoint: de consument is de dupe van de doorrekening van de belasting door supermarkten. Er wordt te veel doorgerekend en de consument heeft geen handelingsperspectief.*

Mening Natuur en Milieu: het doorrekenen van de belasting aan de consument is inherent aan het gebruik van een marktgericht instrument. Het is echter niet de bedoeling dat supermarkten meer doorrekenen dan de kostprijsverhoging waar ze zelf mee te maken krijgen. Het extra bedrag dat wordt doorgerekend verdwijnt in de vorm van winst in de zakken van de supermarkten en ondermijnt zo het draagvlak voor de maatregel. Hogere tarieven zullen overigens naar verwachting leiden tot meer handelingsperspectief voor consumenten. Producenten kunnen dan namelijk concurreren op hoeveelheid en soort verpakkingsmateriaal dat ze gebruiken.

4. *Discussiepoint: het systeem van zestien tarieven is onnodig ingewikkeld voor bedrijven en brengt hoge administratieve lasten met zich mee.*

Mening Natuur en Milieu: er is bij het ontwerp van de verpakkingenbelasting rekening gehouden met de administratieve lasten. Door de drempel van 15.000 kilo per jaar valt slechts 2% van de verpakkende bedrijven onder de maatregel. Deze bedrijven zijn samen verantwoordelijk voor 95% van het verpakkingsmateriaal in Nederland. De belasting is gericht op alle soorten verpakkingsmateriaal, waardoor het principe dat de vervuiler betaalt consequent wordt toegepast. Het alternatief is eerst belasting te heffen op de meest milieuvriendelijke materiaalsoorten, zoals aluminium, staal en kunststof.